

KUOPIO



KUOPIO – Hyvän elämän pääkaupunki

Kuopion kaupunkiseudun edunvalvonnan ajankohtaiset
kesäkaudella 2020

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen, 044 718 2790, jarmo.pirhonen(at)kuopio.fi
Strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

Kuopion kaupunkiseudun edunvalvonnan ajankohtaiset kesäkaudella 2020

1. Kunnat tarvitsevat valtiolta lisätukea pitkävaikutteisesta kriisistä selviytymiseen

Koronapandemia on heikentänyt kuluvan vuoden jo lähtökohdiltaan epätasapainossa ollutta kuntataloutta. Maksu- ja myyntituotot mm. kulttuuri-, liikunta- ja joukkoliikennepalveluista putosivat käytännössä nolnaan. Terveystieteiden asiakasmaksutuotot romahtivat ja samalla syntyi lisäkustannuksia varautumisesta. Erityisesti erikoiskaupan ja palvelujen toimialojen työllisyystilanteesta on nähty jyrkkä lomautettujen määrän kasvu, minkä jälkeen pelkona on varsinaisten työttömyyslukujen nousu. Vaikutukset kunnallisverotuloihin tulevat olemaan suuret, mikäli kuluttajien luottamus esim. palvelujen käytön turvallisuuteen ei nopeasti elvy. Vaikutukset teollisuuteen ja sitä kautta yhteisövero- ja kunnallisverotuottoon alkavat vasta näkyä. Kuntasektori tulee tarvitsemaan valtion eri tyyppistä tukea kriisistä selviytymiseksi ja palautumiseksi.

Hallituksen kesäkuun alussa päättämän kuntien tukipaketin on arvioitu kattavan pandemian taloudellisista vaikutuksista noin puolet. Kuntien lisäksi sairaanhoitopiireille tarvitaan jo päätettyä suoraa valtionavustusta huomattavasti suurempi tuki, sillä muutoin tilanne kääntyy kestävämmäksi jäsenkunnille sairaanhoitopiireille syntyvän alijäämän kautta. Pandemian varautumiseen ja hoitoon liittyvät menot tulee valtion kattaa ja lisäksi auttaa sairaanhoitopiirejä selviytymään pysähdyksissä olleen kiireettömän hoidon jonojen purkamisesta joko helpottamalla tiukkoja hoitoon pääsyn aikarajoja tai avustamalla lisäresursoinnissa, jotta tilanne saadaan normalisoitua niin pian kuin mahdollista. Tukea tarvitaan myös Kuopion-Sii-linjärven joukkoliikenteessä, missä käytön vähentyminen on ollut 60-70% loppukevään aikana. Tämä vuosi tulee olemaan kunnille raskaasti alijäämäinen ja ensi vuoden suunnittelua tehdään suuren epävarmuuden vallitessa. Tuen tarve ei jää vuoteen 2020. Kaupunkien ja kuntien tehtävät ja talous tulee tasapainottaa. Tässä tilanteessa kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita ja tehtäviä vaan siirtää niitä myöhemmin toteutettaviksi ja niihin tulee ohjata riittävä rahoitus. Velvoitteita tulisi nyt vähentää ja antaa kunnille enemmän joustavuutta palvelujen tuottamiseen.

2. Sote -uudistus ei saa heikentää kuntien taloudellista asemaa – Kuopion yliopistollisen sairaalan tulevaisuus on turvattu

Sote-uudistukseen liittyvä perustavaa laatua oleva kunta-valtio -rahoitussuhteen muutos tehdään tilanteessa, jossa kuntien kannettavaksi tulee poikkeustilanteen menokuorma ja toisaalta kuntien verotulokertymää heikentää poikkeuksellinen taloudellisen toimeliaisuuden äkkipysähdys. On erittäin tärkeää, että tulevissa sote-maakuntien rahoituksen laskelmissa sekä kunnilta siirtyvien verotulojen laskelmissa koronapandemian vaikutukset eliminoidaan. Sote-uudistukseen liittyvien toimitilaratkaisujen lähtökohdat ovat pääosin samat kuin aikaisemmissa esityksissä, kun kunnat vuokraavat toimitilat sote-maakunnille. Kunnilla on 3+1 vuoden jälkeen ilmeinen riski käyttämättä jäävistä toimitiloista, joten kompensatorikaisuus on syytä valmistella huolella.

Voimakkaasti kehittyvä Kuopion yliopistollinen sairaala KYS on yksi Euroopan moderneimmista sairaaloista ja Itä-Suomen yliopiston kanssa Suomen suurin lääkärikouluttaja, suosituin hammaslääkäreiden kouluttaja, merkittävä opetussairaala ja tutkimusyhteisö. Sen toimintaympäristöön kohdistuu suuria tuotavuushaasteita, minkä vuoksi yhteistyöalueen toimintaa ja sen järkevää rahoitusta tulee vahvistaa ja selkeyttää. KYSille on muodostunut myös valtakunnallista roolia koronapandemiaan liittyvässä kapasiteettiseurannassa. Kuopion yliopistosairaalan opetus, tutkimus ja kehittämistyö sekä erittäin vaativan erikoissairaanhoidon kalliimpi toimintaympäristö tulee huomioida myös tulevan sote-uudistuksessa. On tärkeää turvata toiminnallisesti vahva lääketieteellinen tiedekunta Kuopiossa ja lääkärisaavuus.

3. Kuopion kaupunkiseutu tarvitsee riittävät resurssit MAL-sopimuksen toteutukseen – seudun valtakunnallisesta saavutettavuudesta on huolehdittava

MAL- maankäyttö, asuminen ja liikenne - sopimukset mukaan tulevien uusien seutujen Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kanssa tulisi saada tehtyä mahdollisimman pian ja niin, että vuoden 2021 budjettiin olisi osoitettavissa riittävät resurssit sopimuksen käynnistämistä varten. Uusien MAL-sopimusseutujen tulee olla rahoituksellisesti samalla viivalla entisten kanssa.

Seudun saavutettavuutta parantavat yhteydet sekä liikennejärjestelmän kannalta tärkeät matkaketjut ja solmukohdat tarvitsevat valtion panostuksia. Ilmastoystävällisen raideliikenteen kehittäminen on itäisessä Suomessa jäänyt muusta maasta jälkeen, vaikka käyttäjämäärä on kasvanut. Nopea Itärata Helsinki-Porvoo – Kouvola, 3h:n yhteys Helsingistä Kuopioon ja Joensuuhun parantaisi merkittävästi itäisen

18.6.2020

Suomen liikenteellistä saavutettavuutta. Väyläviraston Itärataselvityksen mukaan Itäradan Porvoo-Kouvola linjaus on paras vaihtoehto uudeksi idän suunnan yhteydeksi. Savon radan peruskorjauksia on tehtävä jo etupainotteisesti. Liikenneviraston vastuulla oleva Kuopion ratapihojen uudistus (n. 50 milj. €) tulisi toteuttaa pikaisesti. Kuopion asemanseudun henkilö- ja tavaraliikenteen ratapihat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia kuten esteettömyyttä. Taloudellisesti merkittävien valtakunnallisten kuljetusyhteyksien valtatie 5:n ja 9:n kehittämistä tulee jatkaa pitkäjänteisesti myös Pohjois-Savossa. Alueen tiestön korjausvelkaa tarvitsee korjaustoimenpiteitä ja liikenneturvallisuutta on parannettava, jotta vähähiilistä liikkumista voidaan kasvattaa. Valtatie 5 ja Savon rata tulisi sisällyttää Euroopan laajuiseen liikenneverkon TEN-T-ydinverkkoon. Kuopio on Itä-Suomen lentoliikenteen keskus, ja harvaanasutulla ja pitkien etäisyyksien Itä-Suomen alueella tulee huolehtia myös lentoyhteyksien palvelutasosta ja toimivuudesta

4. Terveysten ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset tulee turvata

Kuopiossa on paljon valtion sektoritutkimuslaitoksia ja yksiköitä ja alue on erinomainen paikka sijoittaa työtä ja tekemistä, kun kehitetään valtion toimintojen monipaikkaisuutta. Yksiköiden toimintaedellytyksistä tulee edelleen huolehtia. Kuopiolaiset osaajat ovat aktiivisesti mukana mm. koronarokotteeseen ja koronaviruksen jäljittämiseen liittyvissä kehittämistoimissa. Terveyskosysteemin kehittäminen tulee olemaan yksi keskeisistä painopisteistä Kuopion neuvotellessa TEMin kanssa tulevista innovaatioekosysteemisopimuksista. Kuopion kärkiteemoja ovat terveys- ja hyvinvointitekniologia sekä vesiosaaminen sekä näiden kaupunkikehitysalustana toimiva kasvava ja kehittyvä Savilahden alue.

5. Itä-Suomi on luokiteltu harvan asutuksen alueeksi ja tämä tulee jatkossakin näkyä EU-rahoitusratkaisuisa

Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteet harva asutus, pitkät etäisyydet, rajanläheisyys ja rajan ylittävät toiminnot tulee riittävästi huomioida EU:n uuden rahoituskauden 2021-2027 ohjelmavalmisteluissa ja Suomen sisäisessä rahoituksen jakaantumisessa.

6. Työllisyyskokeilulla tulee hakea pitkäkestoisia ratkaisuja

Kuopio valmistelelee osallistumista uuteen alueelliseen työllisyyskokeiluun, joka käynnistyy vuoden 2021 alussa. On tärkeää, että käynnistyvässä työllisyyskokeilussa rakennetaan pitkäkestoisia ratkaisuja, jotka johtavat hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen eli kuntien roolin vahvistamiseen työllisyyspalvelujen järjestäjänä. Asia on erityisen ajankohtainen tällä hetkellä, kun talouskasvu on taipunut ja työttömien määrä kääntynyt selvään kasvuun. Heikentyvän työllisyystilanteen ja valmisteilla olevan sote-uudistuksen näkökulmasta tulisi ottaa harkintaan työmarkkinatuen maksuosuuden poistaminen kunnilta.

KESTÄVÄSTI KASVAVA MILJOONAN IHMISEN KESKUS

Kuopio on itäisen Suomen ja Pohjois-Savon veturi ja yksi Suomen parhaiten kehittyneitä kaupunkiseutuja. Kaupunki panostaa voimakkaasti kasvuun ja elinvoimaisuuteen. Kuopion asema suurten kaupunkien joukossa on tunnustettu, Kuopiolla on hyvä muuttovoittoon perustuva kasvuvauhti ja useita kaupunkikehityshankkeita mm:

- Smart Savilahti - Savilahteen vuoteen 2030 mennessä rakentuva vähähiilisten ratkaisujen uusi kaupunginosa, yritys- ja innovaatiokeskittymä, yliopistollisen sairaalan sekä kolmen kouluasteen sijaintipaikka (1,5-2,0 mrd.€)
- Asemanseutu – Kuopion Portti (170 milj.€)
- Tahkon matkailualueen uusi keskus (80 - 100 milj.€)

Faktoja Kuopiosta

- Suomen 9. suurin kaupunki. Asukkaita 119 282 (31.12.2019), kasvu 2010-luvulla keskimäärin 750 asukasta/vuosi
- Kuopion toiminnallisella kaupunkiseudulla (Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti) on 170 000 asukasta
- Asuntotuotanto Kuopiossa 950 (2019)
- Työpaikkoja 51 833 (Kuopion seudun yritysten liikevaihdon kasvu 6,0% ja viennin kasvu 4,6 % (vuonna 2019))
- Huhtikuun 2020 lopussa Kuopion työttömyysaste oli 16,7 %, 9512 työtöntä, joista lomautettuja oli 3350 ja pitkäaikaistyöttömiä 1981 henkeä. (Vert: helmikuun 2019 lopussa Kuopion työttömyysaste oli 10,7%, 6020 työtöntä, joista pitkäaikaistyöttömiä 1852)